

Јелена М. Павловић Јовановић¹
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Центар за научноистраживачки рад
ORCID 0000-0002-4399-7360

МУЛТИМОДАЛНОСТ У НАСТАВНОМ МАТЕРИЈАЛУ ЗА СРПСКИ КАО СТРАНИ ПУТЕМ КРАТКЕ ВИДЕО- ФОРМЕ НА ПРИМЕРУ ШКОЛЕ SERBIAN CORNER²

У раду смо се бавили квалитативном анализом кратке видео-форме тзв. шортса на Јутјуб каналу школе српског језика као страног Serbian corner. Шортси су кратак видео-формат који се јавно у скорије време и служи за брзу и лаку комуникацију са публиком уз мала улагања. Погодан је за формат едукативног видеа јер је кратак, фокусиран на једну тему и позива на акцију. Анализа је спроведена квалитативно, а анализирани су различити коришћени модалитети. Запажено је коришћење следећих модалитета: видеа, говора на српском језику, говора на енглеском језику, титлова на српском, титлова на енглеском језику, слика, гестова, мимике и звука. Уочен је развој форме шортса од аудио-записа са сликом до видеа, који комбинују три или четири модалитета у једном. Коришћење више модалитета олакшава рецепцију поруке странцу коме српски није матерњи језик. Мултимодалност омогућава позитивну редувантност, која је условљена начином на који се прима порука. Овакви шортси истовремено обављају и едукативну и промотивну функцију. Запажено је пет врста шортса, од којих је најдоминантнији фронтални, у коме наставница објашњава одређену тему. Спроведено истраживање указује на велике потенцијале мултимодалности у настави српског као страног у окружењу приватних школа, посебно у ери доминације ИКТ технологија.

Кључне речи: српски као страни, мултимодалност, едукативни видео, ИКТ технологија

1. УВОД

У трећој деценији 20. века дешавају се убрзане промене како у друштву, тако и у технологији која се користи. Већа доступност вештачке интелигенције, доминација друштвених мрежа, увођење кратких видео-форми, као што су шортс и рилс, утичу и на начин на који потенцијални ученици долазе до садржаја на страном језику. У том

¹ jeca.pavlovic.krusevac88@gmail.com, jelena.pavlovic@filum.kg.ac.rs

² Истраживање спроведено у раду финансирало је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (Уговор о преносу средстава за финансирање научноистраживачког рада истраживача на акредитованим високошколским установама у 2026. години број: 451-03-33/2026-03/ 200198).

смислу Александар Новаковић истиче следеће: „Данас нам наставна пракса сведочи о убрзаном развоју наставе српског као страног језика под утицајем савремених информационо-комуникационих технологија и интернета. Наиме, очевици смо да њихов развој утиче на промену начина подучавања и учења нашег језика. Настава српског као страног језика се, у склопу сопственог развитака, прилагодила интернету као актуелном информатичком медију, због чега се предавачи (и ученици) постепено премештају из конвенционалних учионица у виртуелне сале” (Новаковић 2025а: 11). Не само да су учионице виртуелне већ је и начин доласка до потенцијалних ученика постао виртуелан, односно ученици користе интернет претраживаче и друштвене мреже да би дошли до наставника српског као страног језика. Велика промена у трећој деценији 21. века јесте и то што се настава српског као страног од традиционалног модела, који је био везан за факултете и институције са дугогодишњом традицијом, све више окреће мањим приватним школама (уп. Новаковић 2025а). Традиционалне учионице све више бивају замењене (или допуњене) и информалним (и неформалним) учењем језика које се одвија преко дигиталних алата и друштвених мрежа (Аслан, Бутабајева Сиројитдиновна 2025). У новије време јавља се и пракса прављења едукативних видеа у комерцијалне сврхе, те се наставници који то чине зову *образовним инфлуенсерима* (*education influencers*) или *микроселебриџијима* (*microcelebrity teachers*) (Аслан, Бутабајева Сиројитдиновна 2025).

О мултимодалности у српском као страном писала је Милена Видосављевић (2023: 81), која истиче да мултимодалност обухвата „употребу модова налик дигиталним текстовима, фотографијама, видео записима, гестовима, аудио записима и слично”. Посебно наглашава да је иновација коришћење различитих модалитета у дигиталном окружењу. Мултимодални садржаји комбинују различите семиотичке кодове као што су „писање, говор, дизајн, покретне слика и гестови унутар текста или у оквиру комуникацијских догађаја” (Видосављевић 2023: 83). Сваки од модалитета (модова) попут писања, говора, боја, слика, звука носилац је посебних семиотичких кодова и преноси посебно значење различитим типовима публике (Видосављевић 2023: 83). Ауторка се позива на Беземера и Креса (2008: 171–172), који у модове сврставају покретне слике, писање и говор и који показују да сваки модалитет (мод) има више модалних ресурса (на пример, типови фонта, лексичке и граматичке одлике, величина, боја). Код покретних слика, што је важно за анализу видеа, модални ресурси су облик, боја, „величина, положај елемената у простору, док покретне слике имају временски приказ” (Видосављевић 2023: 83). У савременом свету постаје актуелан и појам мултимодалне педагогије (уп. Видосављевић 2024).

Мултимодалност не подразумева само коришћење различитих модалности у дигиталном окружењу, већ и продукцију и тумачење значења у новом контексту (Видосављевић 2023: 82). У контексту учења

мулти-modalни приступ представља подврсту активног учења и користи се у изради наставног материјала, кроз различите модове који преносе посебно значење, и обухватају аудитивни, видео и тактилни садржај (Видосављевић 2023: 83–84).

Постоји више истраживања везаних за употребу дигиталних алата у настави српског као страног (уп. Видосављевић 2023: 84–85). Милена Видосављевић се користи критеријумима које издвајају аутори Безмер и Креса (2008: 171–172) када анализира различите радове посвећене употреби ИКТ алата у настави српског као страног с аспекта модалитета: „[М]од писања (текстови), мод слика (покретне слике, цртежи, анимације), мод звука и говора (аудио и видео записи)” (Видосављевић 2023: 86). Истраживачи истичу значај веб-алата, међу којима су и видео-записи, на усвајање различитих садржаја у српском као страном (Спасић 2021). Странци који уче српски препоручују и коришћење различитих аудио и визуелних садржаја за усвајање српског језика (Новаковић 2025б). Указано је на важност различитих модова у настави српског као страног, на пример визуелног (Ивановић 2024), аудитивног (Гољак 2007; Јелић-Кубирдоу 2007; Матрусова 2016; Спасић, Новаковић 2024; Токнер, Глова 2023) или аудио-визуелних средстава као што је филм (Анђелковић 2016) или ДВД (Јелић-Кубирдоу 2007). Настава српског језика као страног преко интернета може довести до побољшања и рецептивних и продуктивних вештина ученика (Марковић 2023). Указује се на нове могућности усвајања српског језика као страног у онлајн окружењу (Бјелаковић, Ајдановић 2011; Вељковић, Станковић 2007; Видосављевић 2023; Илић Марковић 2011; Милићевић Добромиров 2020; Миљковић 2020; Суботић, Бјелаковић 2011; Суботић, Дражић 2011).

О видео-садржајима намењеним информалном учењу у српском као страном језику на платформи Јутјуб писала је Милица Шкорић у раду „Видео-садржаји намењени информалном учењу на платформи Јутјуб” (Шкорић 2024). Јутјуб (енгл. Youtube) јесте јединствен по томе што је друштвена мрежа за дељење садржаја, али и што дозвољава корисницима да коментаришу садржаје других, чиме добија елементе и друштвене мреже (Шкорић 2024: 150). Платформа Јутјуб основана је 2005. године и данас је највећа платформа за дељење и репродукцију видео-садржаја на различите теме (Шкорић 2024: 150–151). Према досадашњим истраживањима, видео-садржај на Јутјубу погодан је за употребу у формалном контексту, уз методичко вођење наставника, иако сам Јутјуб садржај припада информалном образовном контексту (Шкорић 2024: 151–152). Што се тиче едукативних видео-садржаја, важни су когнитивно оптерећење корисника, ангажовање корисника и његово активно учешће (Шкорић 2024: 152). То је посебно битно за шортсе и рилсе као врсте кратке видео-форме које не оптерећују корисника јер трају кратко, ангажују корисника у смислу директног обраћања наставника и подстичу активно учешће, или у погледу извршења одређеног задатка или у погледу писања коментара. Видео-садржај на Јутјубу

омогућава ученицима да бирају када, како и колико желе да конзумирају садржај, а поред тога омогућава активацију различитих чула, преко модова као што су видео, звук, текст или слике (Шкорић 2024: 152). Ауторка је спровела експлораторну анализу Јутјуб видеа користећи модификован Алхамамијев упитник за процену квалитета едукативних видеа (Шкорић 2024: 154), у коме се прати квалитет видеа кроз пет критеријума (квалитет формалне одлике видеа, атрактивност, јасноћа, реакција и садржај). У настави страних језика Јутјуб се најчешће користи за „приказивање језичког садржаја”, „за илустровање одређеног гледишта, стимулсање наставне активности и мотивисање ученика”, „за боље разумевање и представљање културних датости”, за креирање ауторских видео-записа ученика и за пројектну наставу (Ђукић Мирзајанац, Јанковић 2020: 226). Истакнут је и значај коришћења Јутјуба у самосталној настави језика (Милосављевић 2020).

Шортси и рилси су посебни видео-формати који кратко трају. Намењени су пре свега конзумирању (гледању, слушању и коментарирању) преко мобилних телефона. Јавили су се као реакција платформи као што су Јутјуб, Инстаграм и Фејсбук на популарност Тик-тока. На платформи Јутјуб шортси (енгл. *shorts*) дефинисани су као кратка видео-форма, која служи за снимање и гледање кратких видео-формата (уп. Макреди 2025). Служе за прављење једноставног садржаја без посебно скупе опреме и за повезивање са публиком. Платформа Јутјуб има и своја упутства за израду овог формата.³ Упутства за израду шортса налазе се и у Гугловој подршци.⁴ Трају најдуже три минута, лаки су за коришћење и претраживање (Макреди 2025). Препоручује се да буду краћи од 60 секунди, јер дужа форма не дозвољава додавање музике због кршења ауторских права (Макреди 2025). Ови видеи су увек вертикално постављени у облику правоугаоника или квадрата и постављени су у односу 9:16, што је погодно за гледање са мобилног телефона. Сличног формата су и Инстаграм рилси, који трају до 20 минута. Процес креирања шортса подразумева снимање, уређивање, обележавање и отпремање видеа (Макреди 2025). Комуникативни потенцијал ових видео-формата везан је за медијум преко којег се преносе, али је и условљен алгоритмом и његовим правилима (Малик и др. 2025: 138–139). Кратки видео-формати користе се у настави енглеског као страног језика (Аслан, Бутабајева Сиројитдиновна 2025; Хасани и др. 2025; Мохамед Асакхи, Факхруриана 2023).

Шортси и друге сличне кратке видео-фроне погодне су за коришћење у наставном контексту, пошто не захтевају велико когнитивно оптерећење корисника (Шкорић 2024: 152), који је активно ангажован максимално три минута, а идеално краће од једног минута. Јако су погодни за подстицање на ангажованост (Шкорић 2024: 152), посебно када су у питању краћи видеи у којима се наставник асинхроно обраћа

3 https://www.youtube.com/intl/en_id/creators/shorts/

4 <https://support.google.com/youtube/answer/10343433?hl=en&co=GENIE.Platform%3DAndroid>

ученицима. Шортс је идеална видео-форма за употребу у информалном и неформалном окружењу, каква је настава српског као страног у приватним школама, пошто је усмерен на један циљ који је прецизно дефинисан и кратак (Шкорић 2024: 152). Шортси као кратка видео-форма, уз услов да су добро методички осмишљени, испуњавају све услове за добар едукативни видео у информалном контексту, какав је настава у приватној школи језика.

2. МЕТОД И ИСТРАЖИВАЧКА ПИТАЊА

У раду је анализирана мултимодалност у настави српског као страном у шортсу као кратком видео-формату на примеру Јутјуб канала школе страних језика Serbian Corner, која је основана 2022. године. Оснивач школе је Александра Милисављевић, наставник српског језика и књижевности и стручњак за српски као страни са дугогодишњим искуством. Школа је активна онлајн и уживо, а промотивни и едукативни материјал имају на више канала, као што су Јутјуб, Линкдин, Инстаграм и Тик-ток. У овом истраживању фокусирамо се на Јутјуб канал школе, на коме се налазе поткаст, дужи видео-формати и шортси. Шортси су кратки едукативни материјал фокусиран на једну тему, али су и промотивни материјал, који служи да потенцијалне ученике (странце или ученике српског порекла у дијаспори) мотивише да уче српски баш у овој школи. У видеима се појављују две наставнице, које ћемо за потребе овог рада анонимизовати. Истраживање је спроведено од септембра до новембра 2025. године. Анализирани су јавно доступни видеи са званичне Јутјуб странице школе⁵ и истраживач није имао приступ интерним документима школе нити процесу прављења, уређивања и објављивања видео-материјала. Закључно са новембром 2025. године на званичном школском каналу налази се 198 кратких видео-форми, од којих је најстарија објављена 15. јуна 2022. године, а најновија 23. октобра 2025. године.

У раду ћемо користити квалитативну и тематску анализу употребе различитих модова у шортсима као специфичној видео-форми. Анализираћемо употребу видео-формата, слика, титлова на српском и енглеском језику, емотикона, транзиција и самог говора. У анализи су коришћени скриншотови видеа са рачунара истраживача, који су урађени са дозволом оснивача и власника школе.

Циљ рада јесте да одговори на следећа истраживачка питања:

1. Које врсте кратких видео-форми на Јутјубу се користе у настави српског као страног у промотивне и едукативне сврхе?
2. Које врсте модалитета се користе (слика, видео, текст, говор, емотикони)?

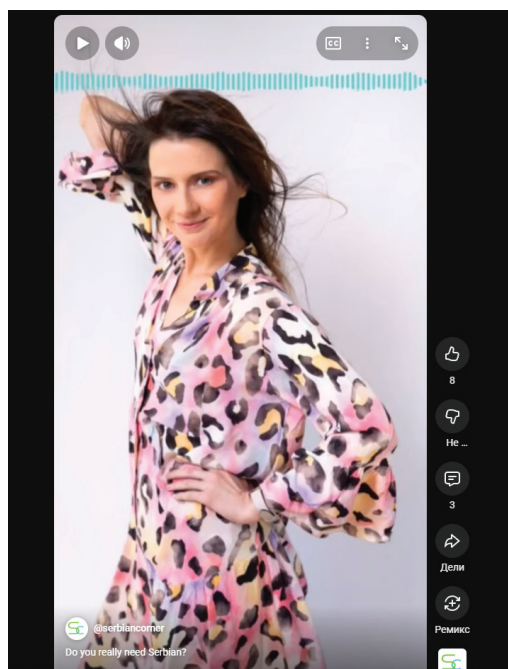
⁵ <https://www.youtube.com/@serbiancorner>

3. На који начин се комбинују различите врсте модалитета?
4. На који начин се остварује асинхрона комуникација у настави српског као страног на примеру кратких видео-форми на платформи Јутјуб?

Ова анализа биће квалитативног типа и представиће илустративне примере, док квантитативну и статистичку анализу остављамо за даље истраживање.

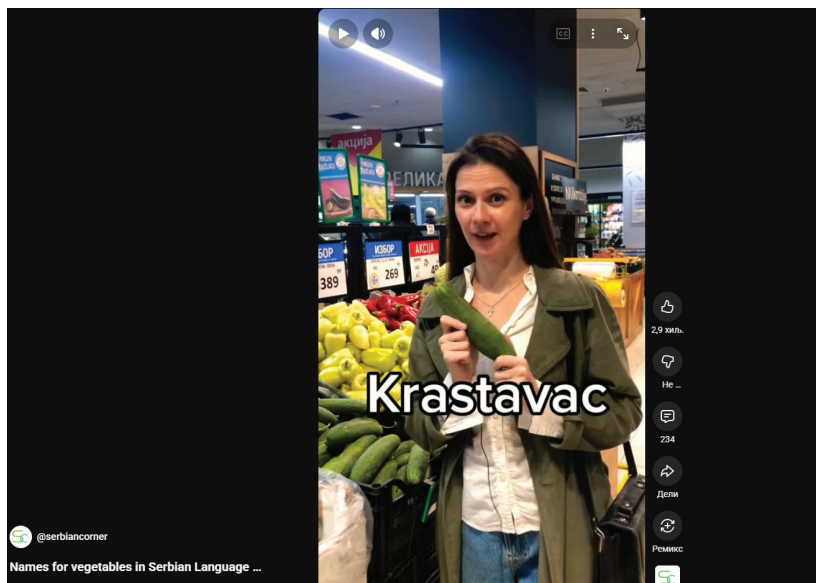
3. АНАЛИЗА

У развоју шортс форме на Јутјуб каналу школе примећује се еволуција форме, како се она мењала на платформи Јутјуб. Први шортс садржи само слику наставнице и аудио-снимак, чиме постаје кратка форма намењена аудитивном типу ученика. У првом видеу, који је насловљен *Do you really need Serbian?* (од 15. јуна 2022), у аудио-формату чујемо кратко како наставница наводи разлоге због којих ученици треба да уче српски језик. У овом шортсу, изостаје видео-запис, изостају слике и титлови, што су карактеристике најновијих видеа. Звучни запис је на енглеском језику. Овај видео је мотивационог типа и наводи разлоге због којих ученици треба да уче српски језик (говори га само 10 милиона људи, може да се говори и у другим земљама и региону, може да се говори у дијаспори).

Слика 1. Први видео на каналу (слика преузета 1. 12. 2025)

У најновијим видеима, форма шортса је знатно еволуирала и развила се у неколико праваца: (а) Фронтални видео, у којима се наставница монолошки, асинхроно обраћа ученицима посвећена једном кратком, фокусираном циљу; овај тип videa у најновијем видеима јесте на српском језику. У првим видеима, који су у ствари кратки аудио-записи, био је фокус на мотивацији ученика, а постепено тема videa бивају конкретне јединице на српском језику, било да су у питању граматичке, лексичке или пак гестовне (паралингвистичке) одлике српског као страног. (б) Дијалогски видеи, у којима се појављују две наставнице које глуме одређени садржај на српском језику; у овим видеима, поред дијалогског сегмента, могу се појавити и краћа објашњења. (в) Видео-скечеви посвећени обично српским обичајима, у којима се могу јавити и друге особе поред двеју наставница. (г) Демонстративни видеи који се обично одвијају у реалном окружењу, као што је продавница у којима наставнице објашњавају лексичку на српском језику (на пример, у видеима *Names of fruits in Serbian*, од 20. новембра 2023, *Names for vegetables in Serbian Language*, од 22. новембра 2023. и *Shopping week with Serbian Corner*, од 24. новембра 2023) демонстративном методом, уз коришћење титлова на српском и енглеском језику. (д) Промотивни видеи, у којима се могу појављивати ученици који су учили српски у школи или физички простор у коме се одвија настава. Ови видеи су намењени потенцијалним ученицима школе, њих нема много, и редовно се мешају са едукативним видеима. (ђ) Информативни видеи, који су блиски промотивним, али их одвајамо у посебну групу, пошто служе као најаве конкретних курсева или других активности школе језика.

Слика 2. Пример демонстративног videa са коришћењем штићила на српском језику, лексика за А1 ниво (слика преузета 1. 12. 2025)

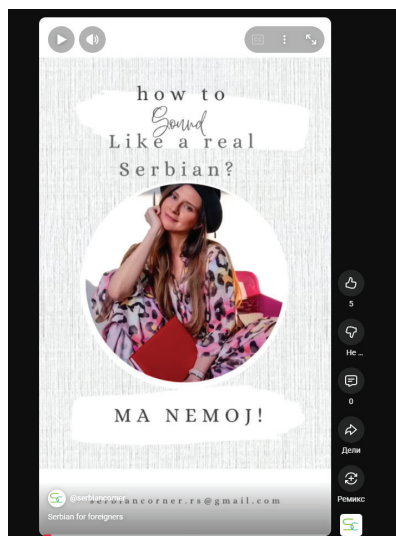
У фронталним видеима, који су најчешћи и обично садрже објашњење кратке граматичке или лексичке партије, користе се различити типови модалитета (модова):

(А) Видео: Доминантни тип модова је видео, који истовремено садржи и визуелни и аудитивни код. Поред тога, користе се и титлови, који су ту из више разлога: (а) странцима се олакшава разумевање текста на српском језику; (б) омогућава се конзумирање шортса у окружењима у којима није дозвољена бука.

(Б) Говор: Јавља се у шортсима у два модална ресурса, на српском и на енглеском језику (други језик наставница), а служи као језик посредник између наставника и ученика који недовољно знају српски језик.

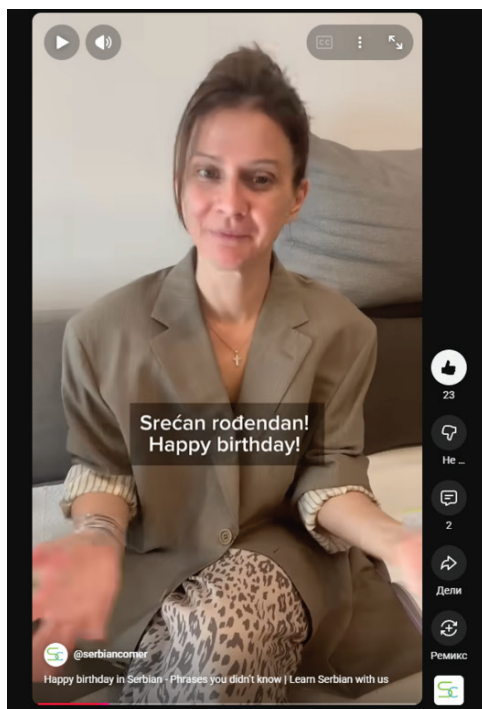
(В) Титлови: Српски и енглески језик јављају се и као два модална ресурса у моду писања у титловима. Титлови су некад на српском, некад на енглеском језику, а код посебних партија на оба језика. Понекад је примећено неподударење аудио-записа на српском језику и титла (који је краћи). Титлови наглашавају главни циљ видеа.

Промену са формата шортса који је подразумева само два мода (слику наставнице и аудио-запис, ових видеа има укупно 14) примећујемо већ у шортсу од 4. новембра 2022. године, који почиње сликом наставнице и насловом *Ma nemoj!* и широм темом канала (*How to sound like a real Serbian?*), написану елегантним фонтом. Прелази се на фронтални видео у којима наставница даје објашњење како се користи израз *Ma nemoj!* у српском језику, а титл је на енглеском језику. Овде видимо мешање два језичка кода, а они су прилагођени ученицима који уче српски језик. Енглески језик служи да им олакша разумевање српског аудио-записа.

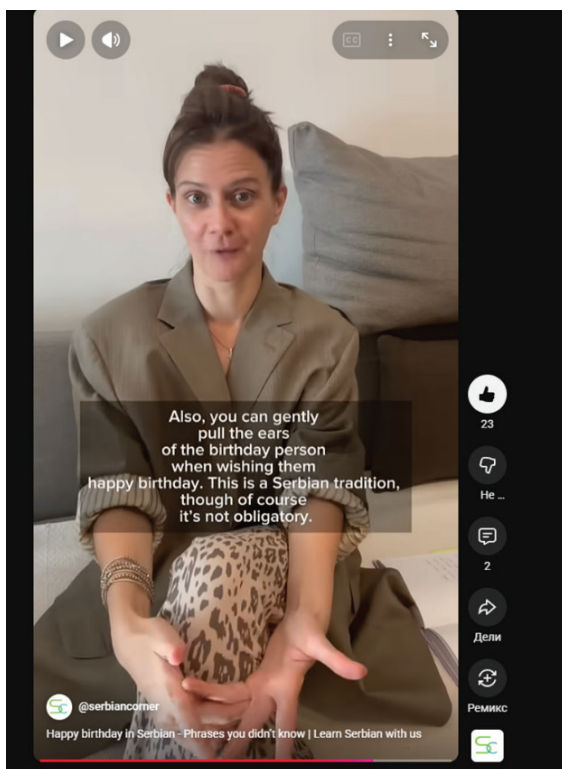
Слика 3. Уводна слика у шортсу, пре фронталног видео-записа (слика преузета 1. 12. 2025)

У фронталним видеима титлови могу да се јаве и на два језика истовремено (на српском и енглеском у текстуалном модалитету), док је сам аудио-запис на српском језику. На овај начин, странац може лако да научи фразе из видео и потенцијално може и да их запише.

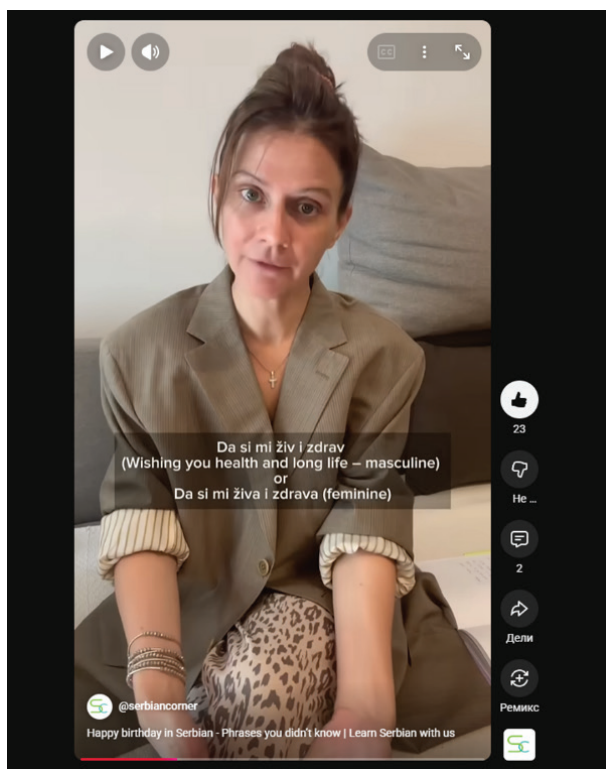
Слика 4. Слика из фронталној видео, титлови истовремено на енглеском и на српском језику (слика преузета 11. 11. 2025)

Видеи садрже и културолошка објашњења, на пример, видео о честитању рођендана садржи објашњења везана за обичај у вези са честитањем рођендана:

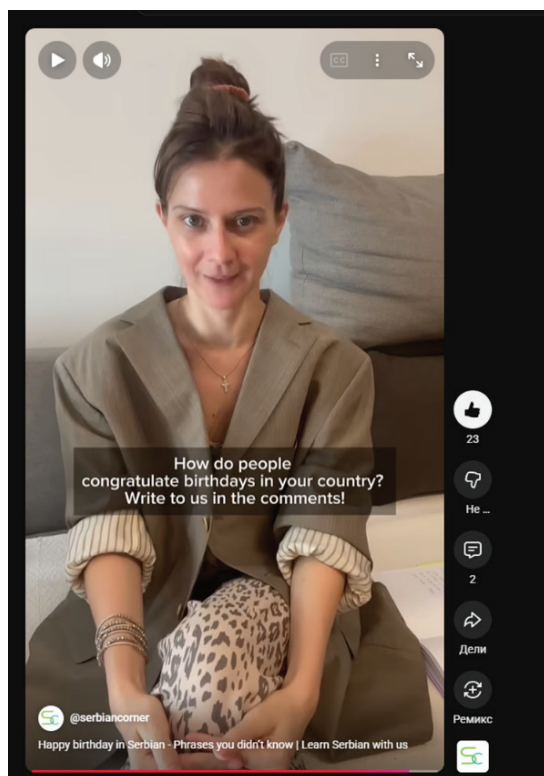
Слика 5. Опис обичаја, звук је на српском, а титл на енглеском језику
(слика преузета 11. 11. 2025)

Понекад титлови садрже и додатна објашњења, везана за грама-
тичке информације, што је условљено модалним ресурсима на нивоу
граматике у српском и енглеском језику. За разлику од енглеског јези-
ка, српски језик је маркиран грамаички облицима женског и мушког
рода. Ову информацију у аудио-запису једноставно дајемо навођењем
облика за мушки и женски род, док се у титловима наводи посебно об-
лик мушког, а посебно облик женског рода. Овде је титл дужи од самог
аудио-записа, пошто је ова информација потребна странцу да би пра-
вилно усвојио српски језик као страни.

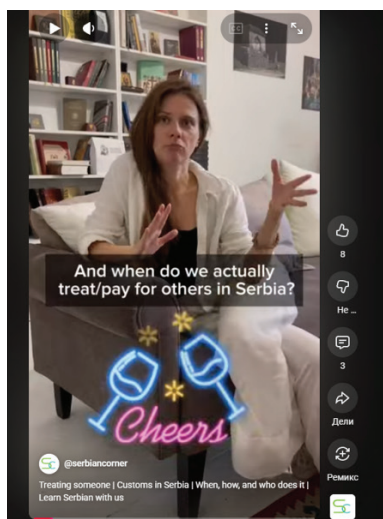
Слика 6. Пример ишићлова на српском и енглеском и мешање два модална ресурса у иписаном модалићетју, наводи се догађајна ірамаіічка информација (masculine, feminine) и догађајна културолошка информација на енглеском језику (Wishing you health and long life – истовремени превод и културолошка информација, слика преузета 11. 11. 2025)

Фронтални видеи остварују се у виду асинхроне директне комуникације са потенцијалним ученицима, којима се наставница директно обраћа понекад на крају видеа, позивајући их на конкретну активност и постављајући им питања. Очекивана реплика не остаје празна и, у идеалном случају, попуњава се у коментарима, у којима странци одговарају на питања, или самосталним радом ученика. Фронтални шортси симулирају директно обраћање потенцијалном ученику просторно и временски удаљеном од наставника. Пример у шортсу посвећеном честитању рођенадана у Србији (*Happy Birthday in Serbia* од 15. септембра 2025). На крају видеа наставница их на српском језику пита, уз коришћење титлова на енглеском језику, како се честита рођендан у њиховој земљи. Треба приметити овде и несиметричност у броју саговорника у асинхроној комуникацији. Наставница је једна, а потенцијалних ученика има неограничено много (уз напомену да је овај скуп ограничен бројем ученика који знају семиотичке кодове везане за употребу српског језика као страног, енглеског језика као посредника и ученика који користе савремене технологије за учење српског као страног).

Слика 7. Фронтални видео, завршни кадар, позив на акцију, аудио-запис на српском, титлови на енглеском језику (слика преузета 11. 11. 2025)

Изразита употреба мултимодалности у фронталним видеима постиже се употребом слика, што је праћено транзицијама у видеима. Када се даје објашњење неких фраза, у видеу се користе и слике које илуструју дату реч или фразу. Ово ћемо илустровати на примеру два шортса. Први видео је за обичај чашћавања у Србији (*When and who treats in Serbia?* од 5. октобра 2025. године). У сваком кадру, уз објашњење када се части, налази се и нека слика која објашњава дату лексему. У оквиру ових слика налазе се различити модални ресурси. У првом кадру који представљамо налазимо видео, звук који сугерише чашћавање, титлове, аудио-запис на српском језику и титлове на енглеском језику:

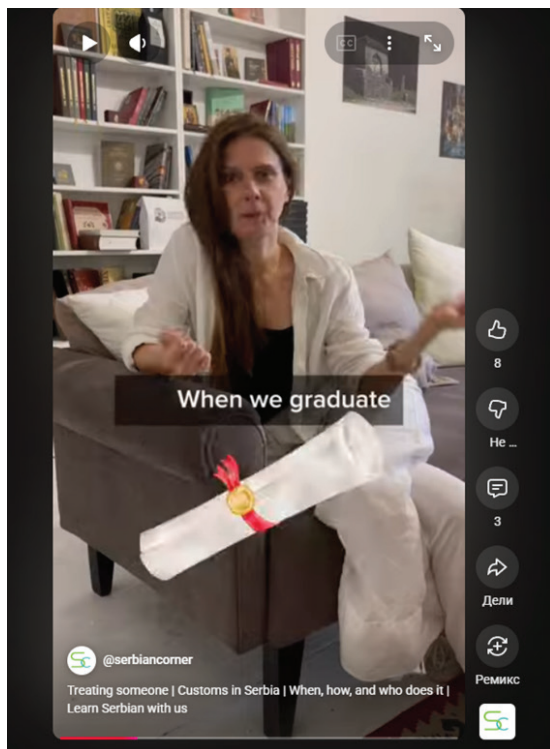
Слика 8. Однос различитих модалитета у једном кадру, видео и аудио-запис на српском језику, титли на енглеском језику, слика и звук (слика преузета 28. 10. 2025)

Наведено видимо и у следећем кадру, у коме се приказује да частимо када добијемо добре вести. И сама слика користи текстуални ресурс у облику писања (реч *news* написана на енглеском плаво-белим великим словима, другачијим и знатно крупнијим фонтом од белих титлова на енглеском језику). Титлови на енглеском језику служе као помоћно средство, односно језик посредник. Слика, која и сама садржи текстуални модалитет на енглеском језику, служи као помоћно средство за истицање поенте у овом кадру и као визуелно средство за лакше памћење:

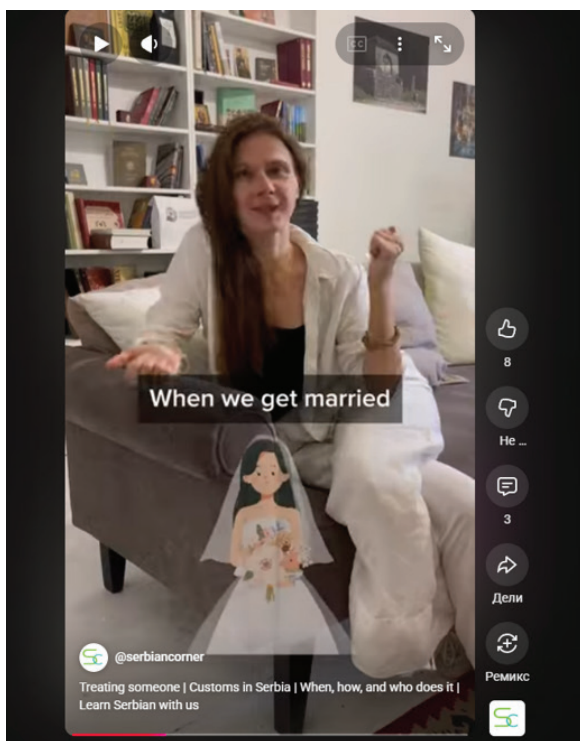
Слика 9. Однос различитих модалитета, исти видео, други кадар (слика преузета 28. 10. 2025)

У следећем кадру истиче се да Срби чашћавају када дипломирају. У њему се налази слика дипломе, те примећујемо истовремено коришћење четирију модалитета (видеа, звука, слике и текста, односно титлова):

Слика 10. Употреба различитих модалитета у једном видеу (28. 10. 2025)

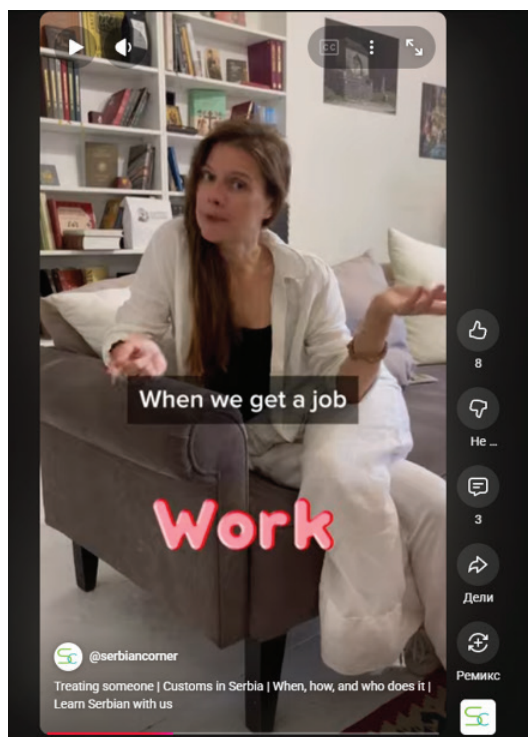
У истом видеу, у трећем кадру, види се употреба различитих модалитета у једном видеу, усклађеност беле боје одеће наставнице, титлова и одабране слике, као и усклађеност црвених детаља на слици са црвеним детаљима на књигама у позадини, као и са црвеним шарима на тепиху, такође и повезаност жуте боје као треће боје на слици са нежножутим и беж детаљима на намештају, што указује и на присуство модалитета боја. У наредном кадру налази се информација да се чашћава када се венчавамо и налази се слика младе у венчаници. Примећујемо и коришћење беле боје преко више модова: у самом видеу у одећи наставнице, у боји титла и у боји венчанице, што додатно наглашава поруку и указује на визуелну хармонију у видеу.

Слика 11. Исти видео, следећи кадар, модалитети видеоа, звука, штилова и слике (слика преузета 28. 10. 2025)

Овакви кадрови се понављају још три пута, а односе се на чашћавање када добијемо дете (са сликом колица у ружичастој боји), када добијемо посао (са исписаним *WORK* на енглеском језику у светлоружичастој боји, великим словима) и када добијемо прву плату (са сликом новца). Такође, можемо уочити да се писани модалитет може јавити и у виду слике, не само текста, односно можемо видети и елементе рекурзивности. Под рекурзивношћу у модалитету слике подразумевамо да слика може обухватити и текстуални модалитет, овде у форми енглеског језика у виду једноставне лексеме. Ове модалитете можемо посматрати и као троструко кодиране: (а) у оквиру природног, енглеског језика, као реч *посао* (*work*); (б) као посебни текстуални ресурс, кодиран величином слова (већа су од титлова, што их и диференцира у односу на њих), бојом (служи као диферентивни знак у односу на титлове који су беле боје), положајем (постављени су у нижи, али истакнутији положај у односу на титлове) и обликом (ради се о посебној врсти заобљених слова присутних у програмима за уређивање текстова и видеоа). Можемо приметити присуство позитивне редувантности у представљању информација. Информација је представљена у три модалитета (видео-запис са звуком на српском језику, титлом на енглеском језику и сликом која прати и наглашава поенту). Битно је истаћи да ови семиотички знаци го-

воре само онима који разумеју кодове. Видео-запис (са аудио-записом на српском језику) разумљив је само примаоцима који говоре српски језик на одређеном нивоу. Онима који разумеју српски језик донекле, али не потпуно, намењен је титл на енглеском језику. На крају, слика се обраћа онима који енглески језик знају на основном нивоу и који исто тако говоре српски језик. Сваки од ових модалитета служи да олакша примање поруке, али у исто време и ограничава скуп потенцијалних прималаца. Текст на енглеском језику, заједно са хештеговима као ме-такомуникативним знацима, упућује матерње говорнике да овај видео није намењен њима. Пошто је у питању асинхрона комуникација⁶ са великим потенцијалним бројем прималаца, није могуће унапред знати на ком језичком нивоу ће бити гледалац шортса. Број потенцијалних корисника ограничен је и познавањем кодова везаних за одређени контекст (употребу ИКТ технологија).

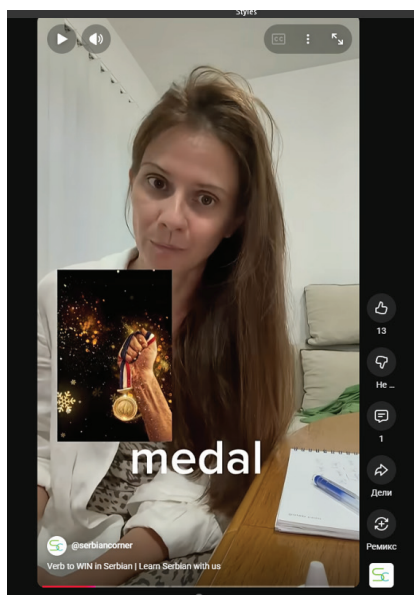
Слика 12. Исти видео, коришћење различитих модалитета

Овде разликујемо титл са белим знаковима, фонт мање величине, постављен више и слику/текст постављен ниже. Семиотички знаци, као што је *WORK*, двоструко су кодирани – као слика, на шта указује њихов парадигматски однос са другим сликама у видеу пошто парадигматски, али и секвенцијално у кадровима алтернирају на истом месту (ту је у

6 О асинхроној комуникацији у настави страних језика в. Ђукић Мирзајанац, Јанковић 2020.

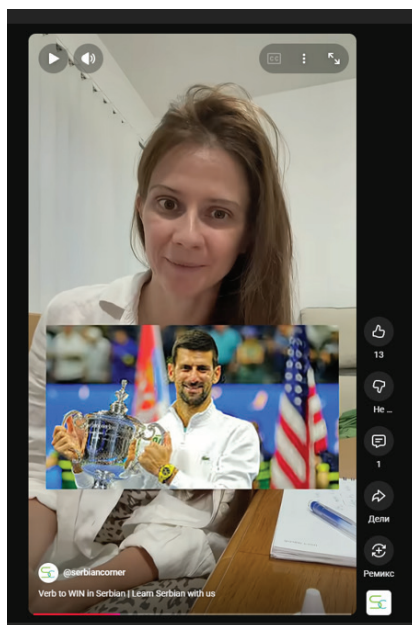
парадигматском односу са другим сликама, чашом, младом, колицима), али су истовремено у синтагматском односу према текстуалном коду на енглеском језику, што примећујемо на лексичком нивоу, где је у титловима присутан израз (*when we get a job*), а у тексту/слици њему синонимна, формалнија лексема *work*).

Сличну ситуацију са модалитетом слике, али уз додатне модалитете транзиције (прелаза) налазимо у видеу *What you can osvojiti (win/conquer/win over) in Serbian?* од 4. септембра 2025. године. Овај видео садржи граматичко и лексичко објашњење глагола *освојити* у типичним колокацијама. Свака колокација је праћена сликом која служи као додатна помоћ странцима. Ефекти који означавају транзиције (прелазе) с једног кадра на други указују на специфичност овог глагола који асоцира на борбу, односно победу. Слика се налази и у интеракцији са модалитетом говора на српском језику. На српском језику изговара се следећи текст: *Шта се све може освојити на српском језику? Освојити такмичење. Освојити трофеј. Освојити медаљу. Турнир. Пример: Новак Ђоковић је освојио US open (у штићу на енглеском језику е. г. Novak Đoković је освојио US open). Под два (јестом наставница показује број два): Може се освојити награда (You can osvojiti an award). Ивана је освојила Вукову награду. Под три, може се освојити неки град, територија, тврђава, кула и тако даље (у штићу на енглеском језику: You can osvojiti a city, territory, fortress, tower, etc.). Пример: Грци су освојили Троју. Под четвори, можда и најзанимљивије јесте освојити момка (у штићу And number four, maybe the most interesting one – you can osvojiti) или девојку (or a girl). Пример: Џон је освојио Александру на први поглед (Е. г. John won Aleksandra's heart on first sight). У питању је граматичко објашњење једне лексеме. Дају се конкретни примери, везани за контекстуално знање које идеални ученици школе поседују, на пример, да је Новак Ђоковић најпознатији српски спортиста и да је бар једном у животу освојио неки велики турнир. Видимо мењање и различитих модалних ресурса у једном модалитету, на пример, титл је на енглеском, осим једне речи на српском језику. На тај начин глагол *освојити* се фокусира и постаје централна тема видеа. Овакав начин објашњења, са мешањем кодова (*code swiching*) у једном видеу, носи и семиотичко значење ученика у учионици и сугерише на њихово (подсвесно) искуство учења страног језика, у коме наставник меша кодове не би ли објаснио одређени пример.*

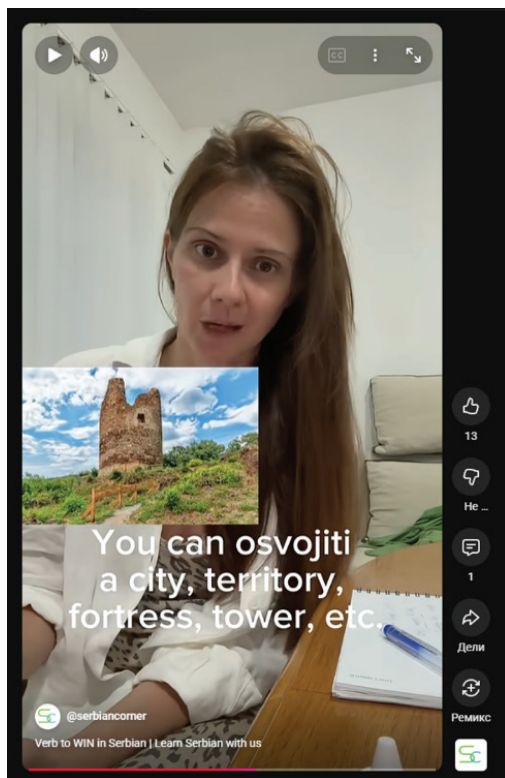
Слика 13. Слика из видео о играчу освојивши, коришћење различитих модалитета (слика преузета 11. 11. 2025)

На слици која илуструје пример налази се Новак Ђоковић, што сугерише тренутни друштвени контекст, као и потребу за ширим знањем о културном контексту, да би се успешно протумачило значење видеоа:

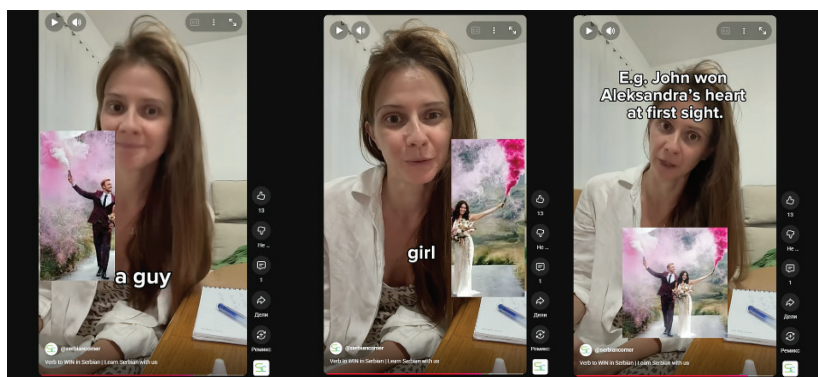
Слика 14. Мултимодалност, коришћење слике најпознатијеј српској тенисера Новака Ђоковића као илустрацијивни пример (слика преузета 11. 11. 2025)

У следећем примеру видимо мешање кодова у једном модалитету у тексту. Звук је на српском језику, а титл је у комбинацији српског и енглеског језика. На српском језику је само централни глагол *освојити*. Акузативне допуне изговорене су на српском, али у титлу су дате на енглеском језику. Овде примећујемо и слику тврђаве, те овај пример репрезентује четири модалитета: видео, говор на српском језику, титл на српском и енглеском језику и слику.

Слика 15. Кадр из истој видео, коришћење четири различита модалитета (слика преузета 11. 11. 2025)

Слике које следе преузете су из истог видео и илуструју транзицију у представљању израза *освојити момка или девојку*. Овакво уређивање видео чини шортс занимљивим за странце, иако је прелазак са једног кадра на други понекад превише брз за почетнике:

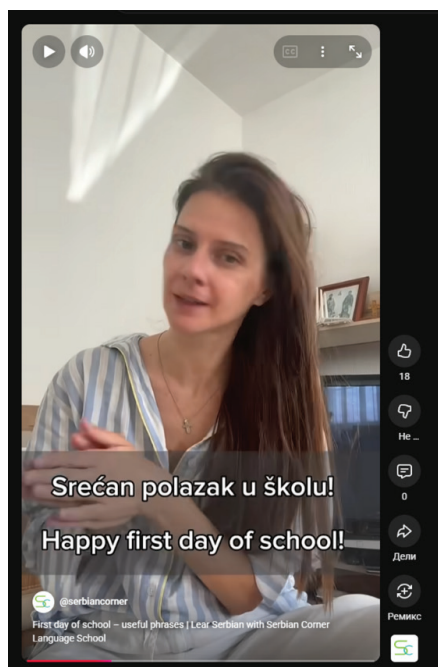

Слика 16–18. Кадр из истоог видео који илустрије транзиције

У процесу уређивања слика је исечена на три кадра. Прва слика илустрије израз *освојићи момка*, друга *освојићи девојку*, а трећа илустрије пример *Џон је освојио Александрино срце на први поглед*. Ово је леп пример доброг уређивања који усвајање новог израза на страном језику чини занимљивијим. Различити модови овде служе да помогну странцу да боље разуме значење (титл на енглеском језику и слика, укучујући овде и мод транзиције и уређивање).

Употреба различитих модова присутна је у шортсу намењеном родитељима у дијаспори под називом *First day of school – useful phrases* од 5. септембра 2025. године. Транскрипт видеоа на српском језику уз додате титлове на енглеском језику има следећу структуру: (а) Уводни сегмент за родитеље као посебну циљну групу (примаоце): *Уколико си родитељ и твоје дете ових дана креће у школу* (слика школе на екрану), *ове реченице ће ти бити пошребне* (енглески титл *If you're parent and your child is starting school these days, these sentences will come in handy*); (б) Фразе које се наводе: *Срећан полазак у школу!* (*Happy first day of school!*), *Како је било у школи* (*How was school?*), *Шта си данас рагули* (*What did you do today?*), *Да ли имаш домаћу?* (*Do you have a homework?*), *Колико си данас имали часова?* (*How many classes did you have today?*), *Какав ти је распоред часова?* (*What's your class schedule like?*), *У којој клупи седиш?* (*At which desk are you sitting at?*), *С ким седиш у клупи?* (*Who are you sitting with?*). Овај видео постављен је за време почетка нове школске године и садржи реплике које родитељи могу користити у свакодневном разговору са дететом. И у овом шортсу користе се различити модови једноставних слика, које омогућавају странцу да боље разуме садржај видеоа (слике распореда часова, детета које седе у клупи, слике школе).

На првој слици из овог видеоа видимо комбинацију два модална ресурса у оквиру мода титла, пошто се титл даје на српском и енглеском језику, док је звук на српском:

Слика 19. Два модална ресурса истој модалиџети (џиџл на енџлеском и срџском језику), док је звучни моџ на срџском језику (слика преузета 11. 11. 2025)

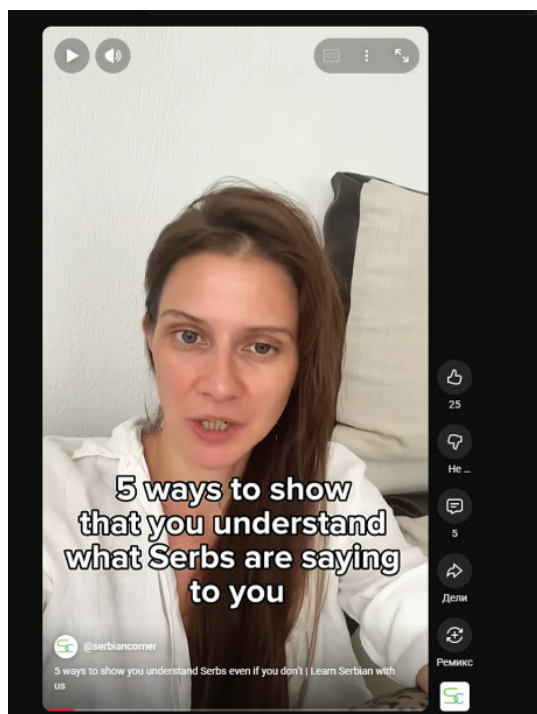
У једном од следећих каџрова доџат је и моџ слике, којим се олакшава разумевање поруке и постиже позитивна редуџдантност:

Слика 20. Пример чеџири модалиџети (видео, звучни заџис на срџском, џиџл на срџском и енџлеском језику и слика)

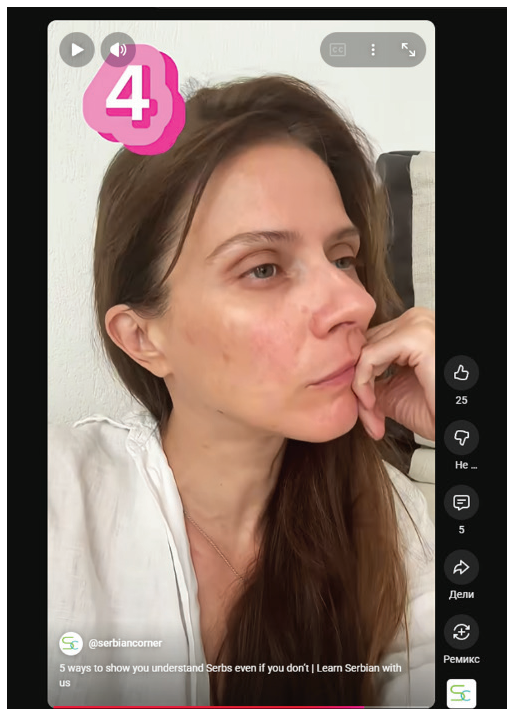
Овакав начин представљања израза јако је погодан за почетнике јер им олакшава декодирање поруке на више нивоа преко постизања позитивне редунаности (вишка информација): слике, титла на српском и титла на енглеском језику.

У видеима који се ослањају на модалитет геста и израза лица, односно на паралингвистички ниво поруке, нема титла, пошто је одређене одговоре тешко пренети у писани мод, нарочито ако се ради о странцима који се први пут срећу са одређеном културом. Пример таквог видеа је шортс *5 ways to show that you understand what Serbs are saying to you* од 5. августа 2025. године, у коме се показује пет узвика и паралингвистичких средстава за показивање разумевања саговорника на српском (уз шаљиву опаску наставнице да ће ученици деловати да разумеју чак и када не разумеју ништа). Од модова јављају се бројеви, који се налазе у горњем левом углу, дати су већим фонтом и ружичастом бојом. Њихова улога је да означавају секвенцу у видеу, пошто овде изостаје мод говора на српском. Транскрипт мода говора овде је на српском језику и јако је једноставан: *5 начина да покажеш шта ти Срби причају иако можда уопште не разумеш*. Ово је праћено краћим звучним модом који указује на комичан ефекат. Затим следе модови геста и израза лица, климања главе, односно активирају се паралингвистички модалитет, што чини овај видео јако занимљивим странцима, а то показују и коментари.

Слика 21. Уводна секвенца видеа, комбинација видеа са говором на српском језику и текстом на енглеском језику (слика преузета 11. 11. 2025)

На следећој слици види се коришћење различитих модалитета, као што су број у левом горњем углу, гестови и мимика. Овај тип видеа је специфичан јер у њима изостаје мод писања у облику титла. Наставница је затворених уста, клима главом и испушта звук ммм, којим показује саговорнику да га слуша:

Слика 22. Следећи кадар у видеу у коме изостаје текстуални мод, климање главом (мимика) и испуштање звука ммм, којим се указује на слушање, број у горњем левом углу (слика преузета 11. 11. 2025)

У промотивним видеима видимо другачију врсту модалитета, тамо се појављују дужи текстуални подаци направљени у неком другом програму, а у процесу уређивања убачени у видео. То су подаци информативног типа везани за врсте курсева које школа нуди. Овај тип писаног модалитета другачије је природе од титлова, који су ту да олакшају примање поруке. Овакве секвенце налазе се и на крају сваког видеа, а у оквиру текстуалног прозора налазе се основни информативни подаци о школи, као и контакт:

Слика 23. Комбинација шексциуалној и визуелној модалићейша на крају видеа (слика преузета 11. 11. 2025)

5. ДИСКУСИЈА

У досадашњим истраживањима показано је да коришћење мултимодалности у настави страног језика уводи „културно-историјске елементе који су део свакодневног живота” (Видосављевић 2024: 354), што је видљиво и у случају анализираних шортса, који носе много елемената повезаних са културним кодом и помажу странцима да боље упознају српску културу. Коришћење шортса и рилсева подстиче укључивање аутентичних материјала у наставу српског као страног (уп. Видосављевић 2024; Перишић 2017; Шкорић 2024). У литератури је истакнуто да је Јутјуб најпогоднији за образовање у оквиру формалног контекста, уз адекватно методичко вођење наставника (Шкорић 2024: 151). Наше истраживање показује да је употреба кратке форме видеа погодна и за неформални контекст, али и да је у њему пресудна улога наставника који је у фокусу фронталног видеа и који даје одговарајуће инструкције. Кратки видео садржај погодна је форма едукативног видеа, јер задовољава критеријуме корисниковог когнитивног оптерећења (траје кратко и фокусиран је на једну тему), корисник је ангажован (коментарише, прати, евентуално спроводи активност) и активно укључен у процес учења (Шкорић 2024: 152). Истраживање је показало да испитивани видео-садржај задовољава критеријуме доброг едукативног видеа: видео-садржај је кратак, усмерен на одређени исход или језичку појаву, предавач је активан и ангажован и користе се аудитивни и ви-

зуелни модови (Шкорић 2024: 152). Коришћење енглеског језика као посредника присутно је у испитиваним рилсима, као и у видео-садржају других језичких креатора на Јутјубу везаних за област српског као страног (Шкорић 2024: 157). Истраживање које смо спровели показало је и употребу геста као значајног средства у видеима који имају за тему српски као страни (Шкорић 2024: 161). Такође, и коришћење видео-записа у видеима у литератури углавном је позитивно оцењено (Шкорић 2024: 163), а посебно је значајно у форми шортса који су кратки и фокусирани, те се преко титлова повезују визуелни и аудитивни код. Ипак, треба имати у виду да је могуће да титлови ометају рецепцију звука. Досадашња истраживања показала су неуједначеност коришћења титлова у видео-садржају професора српског као страног (Шкорић 2024: 163), чему у прилог говори и наше истраживање. Истраживања употребе аудио-визуелних средстава у настави страних језика указују на значај укључивања више чула, као и на бољи процес памћења, указивање на значења у контексту, приказивање екстралингвистичких елемената, као и укључивање паралингвистичких средстава комуникације (Пајић и др. 2020), што потврђује и наше истраживање. Коришћење кратких видео-формата подстиче и увођење хумора у наставу српског језика као страног (уп. Вељковић Станковић 2016), посебно у информалном контексту и кроз различите модове (звук, слика, гестови). Коришћење шортса истовремено у промотивне и едукативне сврхе поставља наставнике у позицију инфлуенсера из области образовања (Аслан, Бутабајева Сиројитдиновна 2025), што показује и наше истраживање.

6. ИМПЛИКАЦИЈЕ ЗА НАСТАВНУ ПРАКСУ И ДАЉА ИСТРАЖИВАЊА

Импликације за наставну праксу:

1. Коришћење шортса и рилса може бити користан и занимљив начин за приближавање различитих језичких појава (морфолошких, синтаксичких, прагматичких, стилистичких) странцима.
2. Коришћење различитих кодова и модова може бити добар начин за приближавање језичких појмова странцима на различитим нивоима учења српског као страног.
3. Коришћење рилсова и шортса омогућава разбијање већих наставних јединица на краће и фокусиране видео-записе, што се може користити и у наставној пракси у школама језика и на универзитету.
4. Кратке видео-форме омогућавају увођење ситуационог хумора заснованог на мултиимодалности.
5. Коришћење рилсова и шортса омогућава утисак непосредне (суштински асинхроне) комуникације између наставника и ученика.

6. Коришћење коментара омогућава да се провери усвојеност одређене појаве и у наставној пракси коментари се могу користити као мерљив начин за проверу ефеката кратких едукативних видеа.

Даља истраживања могу се кретати у правцу:

1. Испитивања односа различитих модова у оквиру дужих и краћих видео-форми.
2. Испитивања коментара као мерљивих и објективних реакција на видео-садржај.
3. Испитивања појаве мењања кодова (*code switching*) у објашњењима језичких појава.
4. Испитивања начина на који наставници објашњавају различите језичке појаве (фонетске, морфолошке, синтаксичке, стилистичке).
5. Испитивања интеракције наставника и ученика у асинхронном окружењу.
6. Испитивања начина на који се наставник обраћа ученицима користећи различите модове (говор, гест, положај тела) као замену за приступ интеракцији у учионици.
7. Испитивања прагматичких аспеката асинхроне комуникације између наставника и ученика у настави СКС-а.
8. Испитивања начина организација лекција и преношења садржаја и инструкција у контексту српског као страног.

Даља истраживања могу бити усмерена и у правцу коришћења Алхаммијевог упитника за проверу квалитета кратких видео-форми (уп. Шкорић 2024). На пример, у домену атрактивности видеа могу се испитивати уводни поздрави, говор тела предавача и томе слично (Шкорић 2024: 160).

7. ЗАКЉУЧАК

У раду смо се бавили квалитативном анализом различитих модалитета у оквиру кратких видео-форми (такозваних шортса) на примеру Јутјуб канала школе српског као страног *Serbian corner*. Истраживање је обављено у периоду од септембра до новембра 2025. године. У тренутку писања рада на Јутјуб каналу налазило се 198 шортс видеа. Овај кратак видео-формат изузетно је погодан за преношење кратких лекција и за мотивацију ученика кроз кратке видео-садржаје. Шортси су посвећени једној теми. Можемо разликовати различите типове шортса: (а) фронталне, у којима наставница објашњава једну лекцију, један израз или обичај; (б) дијалогске, у којима две наставнице изводе унапред припремљен дијалог; (в) видео-скетчеве, у којима се представља одређени обичај; (г) демонстративне видее, који се заснивају на гесту или мимици која је типична за српски језик; (д) промотивне видее, намењене

привлачењу ученика; (ђ) информативне видеје, којима се најављују одређене школске активности. У трећој деценији 21. века, све чешће се српски као страни изучава у оквиру приватних школа, које морају и да привуку ученике. Шортси, као кратка и забавна форма, као и форма која не захтева велика улагања, погодна је за ову врсту промоције школских активности. Шортсе карактерише истовремено едукативни и промотивни карактер. Мултимодалност игра у овоме важну улогу, јер служи да ученицима олакша контакт са српском културом. Комуникација се одвија асинхроно и различити модови служе томе да се постигне позитивна редувантност. Примарни мод је видео-запис са говорним модом на српском језику, уз писани мод у форми титла, који може бити на српском и енглеском језику. Запажено је и коришћење слика, звука и гестова. Неки семиотички знаци могу бити и двоструко кодирани, и преко текста и преко слике. Коришћење титлова омогућава странцима да лакше разумеју видео. Понекад се мешају и два кода у оквиру титлова, те се у титлу налази и српски и енглески језик, при чему је циљна реч на српском. Оваква организација видеа, уз коришћење трију или четирију модалитета, омогућава школи да допре лакше до странаца и да им олакша усвајање српског језика.

ЛИТЕРАТУРА

Анђелковић 2016: S. Anđelković, *Jugoslovenski i srpski film – bogatstvo u nastavi srpskog kao stranog*, у: В. Крајишник (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси III*, Београд: Филолошки факултет, 387–397.

Аслан, Бутабајева Сиројитдиновна 2025: E. Aslan, M. Butabaeva Sirojtdinovna, *Language learning made short and sweet? Exploring student perceptions of microcelebrity teacher reels on Instagram*, *Linguistics and Education*, 88, 1–13.

Бјелаковић, Ајдановић 2011: И. Бјелаковић, Ј. Ајдановић, *Онлајн курс српског језика као страног: концепирање и реализација*, у: В. Крајишник (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси II*, Београд: Филолошки факултет, 289–297.

Вељковић, Станковић 2007: Д. Вељковић Станковић, *Примена интернета у настави страног језика*, у: М. Дешић (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси I*, Београд: Филолошки факултет, 185–194.

Вељковић Станковић 2016: Д. Вељковић Станковић, *Коришћење хумористичких текстова у настави српског као страног*, у: В. Крајишник (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси III*, Београд: Филолошки факултет, 333–346.

Видосављевић 2023: М. Видосављевић, *Значај мултимодалности у онлајн настави српског као страног*, Приштина – Лепосавић: *Башићина*, св. 59, Приштина – Лепосавић, 83–91.

Видосављевић 2024: М. Видосављевић, *Мултимодални текстови у процесу учења страних језика*, Приштина – Лепосавић: *Башићина*, св. 64, Приштина – Лепосавић, 351–362.

Гољак 2007: С. Гољак, *Тематски аудио речник у настави српског као страног*, у: М. Дешић (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси I*, Београд: Филолошки факултет, 165–172.

Ђукић Мирзајанац, Јанковић 2020: М. Ђукић Мирзајанац, Н. Јанковић, Асинхрона и синхрона комуникација посредована рачунаром у настави страних језика, Крагујевац: *Липар*, 71, Крагујевац, 213–231.

Ивановић 2024: Ј. Ивановић, Визуелна средства (слика и фотографија) у уџбеницима српског језика као страног, Београд: *Славистика*, XXVIII/2, Београд, 297–315.

Илић Марковић 2011: Г. Илић Марковић, Употреба савремених технологија у настави страних језика: електронска платформа „Нема проблема“, у: В. Крајишник (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси II*, Београд: Филолошки факултет, 364–380.

Јелић Кубирдоу 2007: М. Јелић-Кубуридоу, Употреба музике и ДВД-ја у програмираној настави српског као страног, у: М. Дешић (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси I*, Београд: Филолошки факултет, 201–206.

Макреди 2025: Н. Macready, YouTube Shorts: Everything you need to know in 2025. <<https://blog.hootsuite.com/youtube-shorts/>>. 01.12.2025.

Марковић 2023: М. Марковић, Могућности и реализација наставе српског језика као страног преко интернета, у: В. Крајишник (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси V*, Београд: Филолошки факултет, 187–199.

Малик 2025: N. I. Malik, M. M. Ramzan, Z. Malik, I. Tariq, S. Shafiq, The Rise of Reels: Analyzing the Communicative Power of Short-Form Videos on Social Media, *Qlantic Journal of Social Sciences* 6(2): 138–145, 10.55737/qjss.vi-ii.25350.

Матрусова 2016: А. Матрусова, Песме у настави српског као страног, *Српски језик као страни у теорији и пракси III*, Београд: Филолошки факултет, 379–385.

Милосављевић 2022: М. Милосављевић, Како самостално учити језик посредством интернет ресурса: теоријски и практични аспекти, Крагујевац: *Липар*, 77, Крагујевац, 213–232.

Милићевић Добромиров 2020: N. Milićević Dobromirov, Internet kursevi srpskog jezika, у: В. Крајишник (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси IV*, Београд: Филолошки факултет, 475–486.

Миљковић 2020: М. Miljković, Srpski online – nove mogućnosti za učenike i nastavnike, у: *Српски језик као страни у теорији и пракси IV*, Београд: Филолошки факултет, 487–498.

Мохамед Асакхи, Факхруриана 2023: S. Mohammad Assakhi, Ria Fakhrurriana, Short Videos on Social Media as Catalysts for English Language Learning Beyond the Classroom, *BATARA DIDI English Language Journal* 2(3), 131–140.

Новаковић 2025а: А. Новаковић, *Настава српског као страног у XXI веку*, Ниш: Филозофски факултет.

Новаковић 2025б: А. Новаковић, Функционални наставни материјали за савладавање српског као страног, *Окшиох*, XV/16 (2025), 109–120.

Перишић 2017: Ј. Перишић, Аутентичност текстова у настави српског као страног језика на вишим нивоима учења, Нови Сад: *Методички вјидици*, 8, Нови Сад, 233–249.

Пајић и др. 2020: S. Pajić, D. Đorđević, K. Marković, Audio-vizuelna sredstva u nastavi stranih jezika struke, Београд: *Комуникација и култура online*, год. XI, бр. 11, Београд, 160–172.

Спасић 2021: Н. Спасић, Употреба веб-алата у настави српског као страног, Пловдив: *Verba iuvenium*, 3, Пловдив, 209–223.

Спасић, Новаковић 2024: Н. Спасић, А. Новаковић, Место и функција песама у настави српског као страног, *Филолої*, XV, 64–83.

Суботић, Бјелаковић 2011: Љ. Суботић, И. Бјелаковић, Hook up! – платформа за учење страних језика, у: В. Крајишник (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси II*, Београд: Филолошки факултет, 281–297.

Суботић, Дражић 2011: Љ. Суботић, Ј. Дражић, Информатичко-програмска решења за конципирање онлајн курса српског језика, у: В. Крајишник (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси II*, Београд: Филолошки факултет, 287–303.

Токнер Глова 2023: D. J. Tockner Glova, Podcast i unutarjezičko audiovizuelno prevođenje u translatološki relevantnoj nastavi bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, у: В. Крајишник (уред.), *Српски језик као страни у теорији и пракси V*, Београд: Филолошки факултет, 325–335.

Хасани и др. 2025: М. М. Hasani, Zainuddin, Beny Hamdani, The Influence of Instagram Reels on English Vocabulary Acquisition among English Learners, *International Journal of English Education and Linguistic*, vol. 7, no. 11, 139–146.

Шкорић 2024: М. Škorić, Video-sadržaji namenjeni informalnom učenju srpskog kao stranog na platformi Jutjub, *Анали Филолошкої факултета*, XXXVI(2), Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2024, 149–177.

Jelena M. Pavlović Jovanović / MULTIMODALITY IN TEACHING MATERIALS FOR SERBIAN AS A FOREIGN LANGUAGE: THE CASE OF SHORT VIDEO FORMS ON THE (S)ERBIAN CORNER YOUTUBE CHANNEL

Summary / This paper presents a qualitative analysis of short video forms, YouTube Shorts, on the channel of the Serbian-as-a-foreign-language school (S)erbian Corner. Shorts are a relatively new format designed for quick and simple communication with the audience, requiring minimal production effort. They are well suited for educational content because they are brief, focused on a single topic, and encourage viewer engagement. The research was conducted using a qualitative methodology, examining the various modalities employed within the video format. The following modalities were identified: video footage, speech in Serbian and English, subtitles in Serbian and English, static images, gestures, facial expressions, and audio elements. A development of the Shorts format was observed: from simple audio recordings accompanied by a static image to more complex videos combining three or four modalities within a single form. The use of multiple modalities facilitates message reception for learners whose native language is not Serbian and enables positive redundancy that supports comprehension. These Shorts simultaneously perform educational and promotional functions. Five types of Shorts were identified, with the frontal format - featuring the instructor explaining a particular lesson - being the most dominant. The analysis highlights the significant potential of multimodality in teaching Serbian as a foreign language within private language schools, especially in an era marked by the dominance of ICT technologies.

Keywords: Serbian as a foreign language, multimodality, Shorts, educational videos, ICT technologies

Примљен: 1. 12. 2025.

Прихваћен фебруара 2026.